

Hygien i läkemedelsförråd

Hygien i läkemedelsförråd

För att öka patientsäkerheten vid läkemedelshanteringen krävs ett hygieniskt förhållningssätt.

Läkemedel kan utgöra risk för smittspridning om de hanteras felaktigt. Läkemedlens hållbarhet kan påverkas negativt i vissa situationer, vilket kan orsaka dels ökade kostnader då läkemedel måste kasseras och dels att patienten kan komma till skada. Notera att även blodprodukter och medicinska gaser definieras som läkemedel.

Basala hygienrutiner och ett aseptiskt arbetssätt ska **alltid** tillämpas vid all hantering av läkemedel. Detta innebär bland annat användande av arbetskläder, handtvätt, noggrann desinfektion av händer, och rengöring av arbetsytor.

Läkemedel ska förvaras enligt tillverkarens anvisningar i ett särskilt förråd, ett läkemedelsförråd, anpassat till verksamhetens inriktning och omfattning.

Läkemedelsförrådet ska vara utrustat med ett tvättställ för personalens handhygien. Tvättstället ska vara försett med god belysning. Tvättstället ska inte vara placerat i direkt anslutning till intilliggande arbetsbänk.

Läkemedelsförråd används endast för förvaring och iordningsställande av läkemedel inklusive tillbehör.

Läkemedelsförrådet får inte vara genomgångsrum.

Läkemedelsleveranser ska packas upp på en separat yta som inte är den som är avsedd för iordningställande och beredning av

läkemedel.

Läkemedel ska förvaras oåtkomliga för obehöriga.

Endast sjuksköterskor, läkare och verksamhetschef har tillgång till läkemedelsförrådet. Kvalitetsgranskande extern farmaceut tar del av enhetens/avdelningens instruktioner för läkemedelshantering endast i närvaro av från verksamhetschefen utsedd sjuksköterska. Städpersonal har endast tillgång till läkemedelsförrådet i närvaro av behörig personal.

Hygien i läkemedelsförrådet

- I förråd där läkemedel förvaras ska det råda god ordning.
- Arbetsbänkar ska rengöras minst en gång per dag och vid spill eller efter uppackning av läkemedelsleveranser. Använd vatten med rengöringsmedel, låt lufttorka och torka därefter av ytan med alkoholbaserat desinfektionsmedel eller oxiderande ytdesinfektionsmedel med tensid.
- Städning av förvaringshyllor ska ske 1 gång i veckan och innefatta torkning av alla ytor och läkemedelshyllor samt andra förvaringslösningar som till exempel läkemedelsvagnar. Använd vatten med rengöringsmedel, låt lufttorka och torka därefter av ytan med alkoholbaserat desinfektionsmedel eller oxiderande ytdesinfektionsmedel med tensid.
- Städning av läkemedelsautomater görs enligt tillverkarens anvisningar.
- För att underlätta rengöring och städning ska arbetsbänkar och golv vara fria från föremål (till exempel kartonger, plastlådor).
- Golvet ska fuktmoppas dagligen. Städning ska dokumenteras på särskild kontrollista som ska sparas i ett år.
- Storstädning bör utföras minst en gång per år och

dokumenteras som ovan.

- Oanvända läkemedel som har lämnat läkemedelsförrådet, varit i patientens rum, använda sprutor och kanyler m.m. ska inte tas in i läkemedelsförrådet eller förvaras där.
- Hantering ska ske i enlighet med instruktion för kassering av läkemedel/ läkemedelsavfall respektive hantering av sprutor/kanyler. Tomma förpackningar som har innehållit läkemedel kasseras som läkemedelsavfall. Läkemedel/läkemedelsavfall läggs i gul plastlåda/burk som ska förvaras i ett låst utrymme dit endast sjuksköterskor och verksamhetschefen har tillträde.
- Läkemedelsavfall som produceras inne i läkemedelsförrådet sorteras och förvaras där i avsedda kärl.

Medicinskt kylskåp

Medicinskt kylskåp ska vara självavfrostande.

- Städning av kylskåpet ska utföras minst en gång per månad. Använd vatten med rengöringsmedel, låt lufttorka och därefter torka ytan med alkoholbaserat desinfektionsmedel eller oxiderande ytdesinfektionsmedel med tensid
- Torka av läkemedelsförpackningar samt damma av baksidan av kylskåpet.
- Töm eventuell vattenflaska.
- Städning ska dokumenteras på särskild kontrollista som ska sparas i ett år.
- Rengör hyllor omedelbart i händelse av spill.

Iordningställande av läkemedel

- Händerna ska tvättas och desinfekteras. Dispensering av tabletter ska ske med läkemedelssked.

Rättspsykiatriska undersökningsenheten i Stockholm ARBETSINSTRUKTION

Beslutsfattare Patrik Backgård**Beslutsdatum** 2024-11-29**Version 2****Dokumentägare** Stefan Fohlheim**Ikraftträdande** 2024-11-29

- Vid användning av tabletkross eller delning av tablett ska rengöring av utrustningen göras omedelbart efter användningen.
- Vid iordningsställande av injektioner/infusioner ska handskar användas.
- Rengöring av bänkyta ska ske före och efter användning samt vid behov (till exempel vid spill), se nedan.

Tillredning

Infusioner och injektioner

- All tillredning av infusioner ska ske i läkemedelsrummet.
- I läkemedelsrummet bör det finnas en bänkyta speciellt avsedd för detta arbete.
- Ampullhalsar och gummimembran på injektionsflaskor samt membran på infusionspåsar ska desinfekteras med injektionstork och isopropylalkohol 70 % innan brytning/punktion eller isättande av droppaggregat.
- Beröring av den desinfekterade ytan ska undvikas.
- Infusioner med eller utan tillsatser ska förbrukas inom 12 timmar (om inte annat angivits av tillverkaren).
- Brutna ampuller ska inte sparas.
- Man ska eftersträva att använda endosförpackningar. Om flerdosbehållare används ska hygienrutiner iakttas speciellt, då felaktigt handhavande kan överföra smitta.
- Öppnade flerdosbehållare ska inte förvaras utanför läkemedelsförrådet. Om flerdosbehållare används utanför läkemedelsrum ska de vara patientbundna.
- Vid varje uppdragningstillfälle ska alltid ny steril uppdragskanyl och ny engångsspruta användas. Sprutor för engångsbruk får aldrig återfyllas.
- Sterila uppdragskanyler och engångssprutor ska alltid förvaras i originalförpackning.

Rättspsykiatriska undersökningsenheten i Stockholm ARBETSINSTRUKTION

Beslutsfattare Patrik Backgård

Beslutsdatum 2024-11-29

Version 2

Dokumentägare Stefan Fohlheim

Ikraftträdande 2024-11-29

Antibiotika

- Tillredning av antibiotika för injektion och infusion ska endast ske på separat, avgränsad del i läkemedelsrummet. Den avgränsade ytan ska hållas fri från lagerhållning av läkemedel och sterila engångsartiklar.
- Använd alltid infusionsaggregat med slutet system eller sluten injektionsteknik.

Referenser

[Basala hygienrutiner](#) – RP Stockholm

[Rengöring och desinfektion av ytor i vårdmiljö - Vårdgivarguiden](#)

Arbetsmiljöverket AFS 2005:5

SOSFS 2000:1

Vårdgivarguiden

Vårdhandboken